ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ – ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು

ರತ್ನಾಕರ ಮಲ್ಲಮೂಲೆ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ವಿಭಾಗ,
ಸರಕಾರಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಾಸರಗೋಡು, ಕೇರಳ.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18116363

ABSTRACT:

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಹೋದರತ್ವದ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಅಸ್ಥಿರ ಎಂದು ಇದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು 'ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಭಜನೆ' ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ 'ನವಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ'ವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ತಂದ ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್, ರಾಜ್ಯ ಸಮಾಜವಾದ ಮತ್ತು 'ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಘಟನೆ, ಹೋರಾಟ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ದಮನಿತರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

KEYWORDS:

ನವಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯ, ರಾಜ್ಯ ಸಮಾಜವಾದ.

ಪ್ರವೇಶ:

ಡಾ. ಭೀಮರಾವ್ ರಾಮ್‌ಜಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಾಜ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ರೂಪಾಂತರದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವರ ಚಿಂತನೆಯು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ತಾತ್ವಿಕ ಅಡಿಪಾಯಗಳು, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಕುರಿತಾದ ಅವರ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅವರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಅವರ ನವಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಕ ಅವರು ಕಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾನತೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ವಾದವು ಕೇವಲ ನೈತಿಕ ಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ

ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಮನುಕುಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜಕಾರಣಿಯು ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು, ಅದೇನೆಂದರೆ—ಎಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು. ಇದು ಜನರು ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಿಖರವಾದ ವರ್ಗೀಕರಣ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರಣ, ಇದು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿನ ಏಕೈಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ನಿಯಮವಾಗಿದೆ. ಸಮಾನತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರಾಜಕೀಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಕೇವಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯೊಳಗೆ ಆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ಕೇಂದ್ರ ಆಧಾರವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (Liberty), ಸಮಾನತೆ (Equality), ಮತ್ತು ಸಹೋದರತ್ವ (Fraternity) ಎಂಬ ಮೂರು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಘೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು 1927ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು ಮತ್ತು ನಂತರ 1936 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ತಮ್ಮ 'Annihilation of Caste' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಈ ತತ್ವಗಳು ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಮತ್ತು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ಸಮಾನತೆಯು ಸಹೋದರತ್ವ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಲು, ನಾಗರಿಕರ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ಸಹೋದರತ್ವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಮೀರಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಸಹೋದರತ್ವವು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿದೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು, ಇದನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅನನುಕೂಲಕರ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ದಮನಿತರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಿಲ್ಲದೆ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಕೇವಲ ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ, ಅವರು "ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ವರ್ಗದ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಣಕಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರದ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಅರಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತೆ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು.

ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ನಿರಾಕರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು 'ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಅಸಮಾನತೆ' ತತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ, ಸಮಾಜವನ್ನು ಸವಲತ್ತುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರಚನೆಯು ರಾಜಕೀಯ, ಉದ್ಯಮ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ದಮನಿತ ವರ್ಗಗಳ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ 'ಸ್ವ-ಸಹಾಯ' ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ವರ್ಗಗಳು ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ದಯೆ ಅಥವಾ ಲೋಕೋಪಕಾರದ ವಿಷಯವಾಗಿರದೆ, ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ದೃಢೀಕರಿಸಿದರು. ದಮನಿತರು ಸಂಘರ್ಷದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು, ಇದು 'ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆ, ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ, ಹೋರಾಡಿ' ಎಂಬ ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಜಾತಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮರ್ಥನೆಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆ'ಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವರು ಜಾತಿಯು ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಭಾರತೀಯ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಆಯ್ಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾದ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿರದೆ, ಬಲವಂತದ

ವರ್ಗೀಕರಣವಾಗಿತ್ತು, ಇದು ಅಸಮರ್ಥತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಸದ್ಗುಣವು ಜಾತಿ-ಬದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯು ಜಾತಿ-ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಳ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ವಂಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ನಿಲುವು ಅದರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ನಿಜವಾದ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಅಂತರ-ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳು ಅಥವಾ ಅಂತರ-ಜಾತಿ ಭೋಜನದಿಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ "ಜಾತಿಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು" ಎಂದು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಜಾತಿಯ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ದಲಿತರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ 'ಧಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ'ಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

'Annihilation of Caste' ಪ್ರಕಟಣೆಯು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಜಾತಿ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರೂ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಅದರ ಕೆಟ್ಟ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಹಿಂದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ-ವಿರೋಧಿ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರೆ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜಾತಿಯು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಗಾಂಧಿಯವರ ಸುಧಾರಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಜಾತಿಯ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾತಿಯ ವಿಭಜಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಇರುವವರೆಗೆ, ಅದು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋದಾಗ "ವಿಶ್ವ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಬಹುದು" ಎಂದು ಅವರು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡುಕಲ್ಲ, ಆದರೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಸ್ವತಃ ಪುನರುತ್ಪಾದಿಸುವ ಒಂದು ಮುಚ್ಚಿದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಡಿಪಾಯಗಳು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅರಿವು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಹೊಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು, ಅದು ನವಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿತು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ ಮತ್ತು

ದಲಿತರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. 1956 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14 ರಂದು ನಾಗಪುರದ ದೀಕ್ಷಾಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಬೃಹತ್ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮತಾಂತರವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಮದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅದರ ಅಂತರ್ಗತ ತರ್ಕಬದ್ಧತೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದು ದಲಿತರಿಗೆ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಿಡಿತದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಾಗಿ ನೋಡದೆ, “ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ನಡುವೆ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು” ಒಂದು ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ’ವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿರದೆ ಆಳವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ನವಯಾನದ ಮೂಲಕ, ಜಾತಿ-ರಹಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ನವಯಾನವು ಕರ್ಮ, ಪುನರ್ಜನ್ಮ, ಧ್ಯಾನ, ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸದಂತಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ನವಯಾನದ ಅತ್ಯಂತ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವವೆಂದರೆ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಒತ್ತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಬುದ್ಧನ ಧಮ್ಮವನ್ನು ವರ್ಗ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು. ಇದು ‘ನಿಶ್ಚಿತ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ’ (Engaged Buddhism) ದ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ವಿಜ್ಞಾನ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ನವಯಾನದ ಧಮ್ಮವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ನವಯಾನವು ಪ್ರಾಚೀನ ಬುದ್ಧನ ವಿಚಾರಗಳ ರಚನೆಯೊಳಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಹೋರಾಟದ ಆಧುನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು.

ಸಾಮೂಹಿಕ ಮತಾಂತರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು ನವಯಾನದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿದವು. ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು ಹಿಂದೂ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ಬೇರುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಹೊಡೆತವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂ

ಧರ್ಮದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು ನವಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ನವಯಾನವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೌದ್ಧ ಪಂಥಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ವಿಚಲನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜದ ರಚನೆಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿತು. ಅವರ ಲಿಂಗ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿನ ಹೋರಾಟವು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳೆರಡರ ಮೂಲಕವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಒಂದು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡುವ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಅವರು ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರೆಂದು ನೋಡಿದರು. ನಿಜವಾದ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ವಾದಿಸಿದರು. ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ ಓದುವುದು ಮತ್ತು ಬರೆಯುವುದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ಅಧೀನಗೊಳಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುವುದು, ದುಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆತ್ಮಗೌರವ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಘನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ (ಕಲಂ 14, 15, ಮತ್ತು 16) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು, ಇದು ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರಲು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸಕಾಂಗ ಕೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್, ಹಿಂದೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್ ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದನ, ಆನುವಂಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ದತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಿಂದೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛೇದನದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು. ಮಸೂದೆಯು ಮಿಶ್ರ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿತು, ಏಕಪತ್ನಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛೇದನ, ಆನುವಂಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪಾಲಕತ್ವದ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಪುರುಷರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಸುಧಾರಣೆಯು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ

ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಿತು, ಇದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರಿಗೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಕೇವಲ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪುನರ್ವಿತರಣೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇದು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಘನತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಚೌಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಸಮಾಜವಾದದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯು ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ವಾದಿಸಿದರು; ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸಮಾಜವಾದವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ರಾಜ್ಯ ಸಮಾಜವಾದವು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ರೈತರ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಖಾಸಗಿ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ಸಮಕಾಲೀನ ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಅವರು ರೈತ (ಶೇತ್ಕರಿ) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪುನಃ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಭೂಮಾಲೀಕರಿಂದ ಭೂ ರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರವರೆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರು ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಹಿಂದೂಗಳ ನಡುವಿನ ಅವಲಂಬನೆಯ ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು, ಅವರು ಭೂಮಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಈ ನೀತಿಯು ದಲಿತರ ಭೂಮಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಜಾತಿ ನಾಶದ ಹೋರಾಟದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕೀಲಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಯುಧವಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು

ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಶಿಕ್ಷಣವು ವಿಭಜಕ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೊದಲ ಹಂತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಾನಸಿಕ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಕಳಚಲು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಗೌರವ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಸಹಾಯದ ನೀತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪೀಪಲ್ಸ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿ (PES) ಯಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು, ಇದು ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ವಿಚಾರವಾದಿ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಘಟಿತವಾಗಬಹುದು. ಸಂಘಟನೆಯು ದಮನಿತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

'ಹೋರಾಟ'ವು ದೈಹಿಕ ಕಲಹಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 'ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ'ಯಾಗಿದೆ. ವಿಮೋಚನೆಯು ಹೊರಗಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರಬೇಕು. ದಮನಿತರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಲು ದೃಢೀಕರಿಸಬೇಕು, ಕೇವಲ ದಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು. ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ, ಸಂಘಟನೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನಡುವಿನ ಅಂತರವು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ-ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮುಂದುವರೆದಿವೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿನ ಆಳವಾದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಧ್ರುವೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ನವಯಾನದ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಪಾಂತರದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರದ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. "ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನಮ್ರತೆ ಇಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮನುಷ್ಯ ಮೃಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿ" ಎಂಬ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೈತಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ

ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ, ಇದು ಕೇವಲ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಯಶಸ್ಸಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾರೋಪ:

ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಾಜ–ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ್ತು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಳವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಧಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಮತ್ತು ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಅವರು ನೀಡಿದ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ (ಲಿಬರ್ಟಿ, ಇಕ್ವಾಲಿಟಿ, ಫ್ರಟರ್ನಿಟಿ) ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್‌ನ ಮೇಲಿನ ಅವರ ರಾಜಿರಹಿತ ನಿಲುವು ಮತ್ತು ನವಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಘೋಷಣೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಅವರ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ 'ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆ, ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ, ಹೋರಾಡಿ' ಎಂಬ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಮಂತ್ರವು ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಕರೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪರಂಪರೆಯು ಭಾರತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಗತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜದ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬೆಳಕಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಎದುರಿಸಲು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಮಂಗ್ಳೂರು ವಿಜಯ (ಸಂಗ್ರಹ), (2002), ಸಂಘರ್ಷ: ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸಂಬುದ್ಧ ಪ್ರಕಾಶನ.
2. ಪೋತೆ ಎಚ್.ಟಿ., (2007), ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಂವೇದನೆ, ಗುಲಬರ್ಗ: ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಕಾಶನ.
3. ಜವರಯ್ಯ ಮ.ನ., (1991), ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ, ಮೈಸೂರು: ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.
4. ಜವರಯ್ಯ ಮ.ನ. (ಅನು), (1989) ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನ: ಸಂಪುಟ–1, ಮೈಸೂರು: ಬಹುಜನ ಮಾಧ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರ.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.